

УКАЗАНИЯ

по прилагане на чл. 37б и чл. 37в от Закона за собствеността и ползването на земеделските земи (ЗСПЗЗ) и Глава седма „Ползване на земеделските земи“ от Правилника за прилагане на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи (ППЗСПЗЗ) за стопанската 2022 – 2023 година

I. Прилагане на чл. 37б от ЗСПЗЗ и чл. 69 и 70 от ППЗСПЗЗ.

Съгласно чл. 37б, ал. 1 от ЗСПЗЗ, общинската служба по земеделие води регистър на собствениците и ползвателите на земеделски земи и предоставя информация за тях на ползвателите, участващи в споразумението по чл. 37в от ЗСПЗЗ, с цел насърчаване на уедрено ползване и създаване на масиви. В тази връзка ползвателите на земеделски земи са длъжни да представят в общинската служба по земеделие копие от договорите за наем, аренда или съвместна обработка на земята, а собствениците подават декларация, в която посочват формата на стопанисване и начина на трайно ползване на земите.

Забележка: Собствениците включват в декларациите и имотите с начин на трайно ползване – трайни насаждения, пасища, мери и ливади.

Следва да се има предвид, че с промените на ЗСПЗЗ (обн., ДВ, бр. 13 от 2017 г.) е регламентирана процедура за създаване на масиви за ползване на пасища, мери и ливади по реда на чл. 37ж от ЗСПЗЗ, а масивите за ползване на трайни насаждения се процедурат по реда на чл. 37в от ЗСПЗЗ.

Областните дирекции „Земеделие“ (ОДЗ) и общинските служби по земеделие (ОСЗ) трябва да използват всички възможни средства за да уведомят собствениците, особено тези, които обработват лично земите си и/или ги заявяват за подпомагане, че ако не подадат декларации, то имотите, за които не са сключени договори за наем или аренда, ще се включат в процедурата за създаване на масиви за ползване, като имоти по чл. 37в, ал. 3, т. 2 от ЗСПЗЗ, т. нар. „имоти – бели петна“. За целта се публикуват съобщения на интернет страницата на Министерство на земеделието и на областните дирекции „Земеделие“, както и обяви на видни места в кметствата, общините, областните администрации и местния печат.

1. Декларация по чл. 69 от ППЗСПЗЗ.

В срок до 31 юли всеки собственик подава декларация по чл. 69 от ППЗСПЗЗ до общинската служба по земеделие по местонахождение на имотите, в която посочва начина, по който желае да ползва всеки от имотите си през съответната стопанска година, а именно: в реални граници или в масиви за ползване, а когато имотите са отдадени за ползване чрез договори за наем или аренда, собственикът посочва сключените договори, като начинът на тяхното стопанисване се посочва от съответния ползвател в заявлението по чл. 70 от ППЗСПЗЗ.

Декларацията се подава лично или чрез пълномощник и важи за предстоящата стопанска година.

Всеки от съсобствениците може да подаде декларация по чл. 69 от ППЗСПЗЗ, като декларацията, подадена от един съсобственик, ползва всички съсобственици.

В случай че собствениците не желаят имотите им или някои от тях да се включват в масиви за ползване, те изрично посочват това обстоятелство в декларацията.

2. Заявление по чл. 70 от ППЗСПЗЗ.

В срок до 31 юли всеки ползвател е длъжен да представи в общинската служба по земеделие по местонахождение на имотите копие от договорите за ползването от него имоти, с цел определяне на изходните данни и материали за създаване на масивите за ползване за предстоящата стопанска година.

Ползвателите подават заявление по чл. 70 от ППЗСПЗЗ с приложен към заявлението опис на имоти, съгласно регистрираните в ОСЗ договори и/или документи за собственост. Всеки ползвател посочва в заявлението начина, по който желае да ползва всеки от наетите или арендувани имоти през съответната стопанска година, а именно – в реални граници или комасирано, т.е. включени в процедурата по чл. 37в от ЗСПЗЗ за създаване на масиви за ползване на земеделските земи в съответното землище.

Към заявлението по чл. 70 от ППЗСПЗЗ ползвателите, желаещи да участват в процедурата, прилагат декларация по чл. 37б, ал. 3 от ЗСПЗЗ, че не са свързани лица по смисъла на Търговския закон с лица, които не са изплатили задълженията си по чл. 34, ал. 6 и по чл. 37в, ал. 7 от ЗСПЗЗ за земите по чл. 37в, ал. 3, т. 2 за предходните стопански години.

Образецът на декларация по чл. 37б, ал. 3 от ЗСПЗЗ е одобрен със заповед № РД 46-649/14.07.2015 г. на министъра на земеделието, храните и горите и е публикуван на интернет страницата на Министерството на земеделието, раздел „Политики и програми“, рубрика „Поземлени отношения и комасация“.

Забележка: При промяна на собствеността, формата на стопанисване и начина на трайно ползване на имотите след 31 юли, собствениците и ползвателите подават декларация, съответно заявление, съгласно чл. 72, ал. 1 от ППЗСПЗЗ. Новите обстоятелства не се вземат предвид при определяне на масивите за ползване за предстоящата стопанска година, освен в случаите, когато декларациите или заявленията са представени в срок до 15 август – чл. 72, ал. 5 от ППЗСПЗЗ.

С оглед бързата регистрация на подадените декларации и заявления, следва ОСЗ да насърчават и да подпомагат заинтересуваните лица (собственици и ползватели) да подават декларациите и заявленията на запомнящи устройства по избор – USB флаш памет или оптичен носител на информация, при възможност.

Забележка: Одобрените със заповед № РД 46-216/22.05.2013 г. на министъра на земеделието и храните образци на: декларация по чл. 69 от ППЗСПЗЗ; заявление по чл. 70 от ППЗСПЗЗ; споразумение по чл. 37в, ал. 2 от ЗСПЗЗ, проект за разпределение на масиви за ползване на земеделски земи по чл. 37в, ал. 3 от ЗСПЗЗ, ведно с указания за тяхното попълване, са публикувани на интернет страницата на Министерство на земеделието, раздел „Политики и програми“, рубрика „Поземлени отношения и комасация“.

3. Регистриране на договорите за ползване на земеделски земи от ОСЗ.

3.1. Регистрирането на представените договори съгласно чл. 37б, ал. 1 от ЗСПЗЗ се извършва по реда на „Правила за регистрацията на договорите за наем и за аренда на земеделска земя в общинските служби по земеделие“, одобрени със заповед № РД 46-353/26.07.2018 г. на министъра на земеделието, храните и горите на основание чл. 37б, ал. 7 от ЗСПЗЗ.

3.2. Ако при регистрирането на представените договори общинската служба по земеделие установи наличието на повече от едно правно основание за ползване на един и същ имот, за който е посочено в декларациите и/или заявлението, че ще се обработва в реални граници, т.е. изрично е посочено, че имотът няма да участва в процедурата по чл. 37в от ЗСПЗЗ, то следва да уведоми съответните лица за разрешаване на спора за ползване на имота.

Забележка: Следва да се има предвид, че разрешаването на колизията кой от представените два или повече договори за ползване на един и същи имот е действителен за съответната стопанска година, както и кое от представените от съсобствениците правни основания за ползване на имота е с приоритет, е извън компетенциите на общинската служба по земеделие, областната дирекция „Земеделие“ и министъра на земеделието. Ако страните по сключените договори, респ. съсобствениците на имота, не разрешат спора помежду си, то следва да се обърнат към компетентния съд.

II. Предварителен регистър на имотите, участващи в процедурата за създаване на масиви за ползване.

1. Задължение на общинската служба по земеделие е в срок до 1 август да изготви предварителния регистър на имотите по чл. 72, ал. 2 от ППЗСПЗЗ, които трябва да бъдат включени в процедурата за създаване на масиви за ползване.

2. Необходимата информация за изготвяне на предварителния регистър на имотите по чл. 72, ал. 2 от ППЗСПЗЗ се набавя от:

2.1. данните от подадените декларации по чл. 69 и заявления по чл. 70 от ППЗСПЗЗ;

2.2. документи, удостоверяващи плащането на имотите по чл. 37в, ал. 3, т. 2 от ЗСПЗЗ, изискани служебно от съответната община или от областната дирекция „Земеделие“;

2.3. декларации по чл. 37б, ал. 3 от ЗСПЗЗ;

2.4. регистъра на земеделските производители, включително входящия дневник и копията на заверените анкетни карти с анкетни формуляри съгласно Наредба № 3 от 1999 г. за създаване и поддържане на регистър на земеделските производители;

2.5. други данни, които са служебно известни на съответната ОСЗ.

3. Предварителният регистър по чл. 72, ал. 2 от ППЗСПЗЗ трябва да съдържа данни за:

3.1. номерата на имотите по картата на възстановената собственост (кадастралната карта) и тяхната площ, категория и начин на трайно ползване;

3.2. ползвателя и правното основание за ползването;

3.3. имотите по чл. 37в, ал. 3, т. 2 от ЗСПЗЗ.

4. В предварителния регистър по чл. 72, ал. 2 от ППЗСПЗЗ не се включват:

4.1. Ползватели, които не са изплатили задълженията си по чл. 37в, ал. 7 и по чл. 34 за земите по чл. 37в, ал. 3, т. 2 за предходните стопански години, както и задълженията си към държавния и общинския поземлен фонд. За целта общинската служба по земеделие извършва проверка за наличието на задължения към държавния поземлен фонд, а информация за наличието на задължения към общинския поземлен фонд изисква от съответната община.

4.2. Имоти, декларирани за обработване в реалните им граници.

4.3. Имоти с начин на трайно ползване – пасища, мери, ливади, които ОСЗ трябва да прехвърли в предварителния регистър за изготвяне на споразумения за пасища, мери и ливади по реда на чл. 37ж от ЗСПЗЗ.

4.4. Имоти от договори за наем, чиито срок изтича по време на стопанската година, т.е. преди приключване на стопанската година, за която е заявен (посочен) за ползване в подадените декларации и заявления, се изключват от предварителния регистър, съответно от процедурата за създаване на масиви за ползване, освен ако в срока до 15 август са представени анекси за продължаване срока на съответния договор. Собствениците и ползвателите обработват изключените имоти в реални граници.

4.5. Идеални части от имоти, независимо от желанието на собствениците и ползвателите, заявено в декларациите по чл. 69 или заявленията по чл. 70 от ППЗСПЗЗ. В тези случаи идеалните части от имоти се ползват от техните собственици и/или ползватели извън споразумението, респ. разпределението. Само когато всички собственици и/или ползватели на идеални части на един имот са изразили желание за участие в процедурата, то целият имот се включва в предварителния регистър, съответно в границите на съответния масив.

4.6. Имот или за група поземлени имоти, извън границите на урбанизираните територии, за които има влязъл в сила подробен устройствен план за обекти с национално значение.

Общинската служба по земеделие публикува обява за изготвените предварителни регистри в кметството и в сградата на общинската служба по земеделие. Обявата се публикува и на интернет страницата на общината и на съответната областна дирекция "Земеделие". Обявата може да се оповести и чрез средствата за масово осведомяване или по друг подходящ начин.

Промени в предварителните регистри могат да се правят в срок до 15 август при промяна в декларациите/заявленията, както и за отстраняване на допуснати грешки и неточности по инициатива на общинската служба по земеделие или въз основа на одобрени заявления на заинтересуваните лица.

Общинската служба по земеделие, в срок до 15 август, предоставя предварителния регистър и картата на границите на масивите, заедно с декларациите по чл. 69 и заявленията по чл. 70 от ППЗСПЗЗ, на председателя на комисията по чл. 37в, ал. 1 от ЗСПЗЗ, включително в цифров вид.

III. Комисия по чл. 37в, ал. 1 от ЗСПЗЗ.

Сключването на споразумението се ръководи от комисия за всяко землище на територията на общината, определена със заповед на директора на областната дирекция "Земеделие" в срок до 5 август на съответната година. В състава на комисията се включват: кметът на населеното място, съответно кметският наместник или оправомощени от тях длъжностни лица, представител на общинската служба по земеделие и представител на областната дирекция „Земеделие“. Когато за землището

са одобрени кадастрална карта и кадастрални регистри, в състава на комисията се включва и представител на Службата по геодезия, картография и кадастър.

При изготвянето на проекта на разпределение в работата на комисията участват и собствениците и/или ползвателите на земеделски имоти в съответното землище, заявили изричното си желание за участие в процедурата за създаване на масиви за ползване по чл. 37б, ал. 3 от ЗСПЗЗ.

Заповедта на директора на областната дирекция „Земеделие“ за определяне на комисията се обявява в кметството и в сградата на общинската служба по земеделие и се публикува на интернет страницата на общината и на съответната областна дирекция "Земеделие".

Комисията от една страна съблюдава дали доброволното споразумение е сключено при спазване на нормативните изисквания, а от друга – изготвя служебното разпределение.

Комисията има за задача да получи и да провери пълнотата и качеството на изходните данни и материали, да предостави на участниците в споразумението необходимите карти и регистри, да уведоми всички заинтересувани лица и да им съдейства с експертна помощ.

Комисията приема изготвения проект на доброволно споразумение, като извършва обстоен преглед относно неговата законосъобразност и изготвя доклад до директора на ОДЗ. При служебно разпределение на масивите за ползване – изготвя проект на разпределението, който представя с доклад на директора на ОДЗ.

IV. Определяне на територията, в която се създават масивите за ползване.

В срок до 20 август комисията по чл. 37в, ал. 1 от ЗСПЗЗ определя върху копие от картата на възстановената собственост (кадастралната карта), както територията, в която се създават масивите за ползване, така и границите на масивите за ползване по реда на § 2ж от допълнителните разпоредби на ЗСПЗЗ.

При определяне територията, в която се създават масивите, се включват имотите по чл. 37в, ал. 3, т. 2 от ЗСПЗЗ и се изключват имотите, за които собствениците и ползвателите са декларирали, съответно заявили, несъгласие за включване в масиви.

В посочения срок комисията по чл. 37в, ал. 1 от ЗСПЗЗ трябва да изготви карта на масивите за ползване и регистър, който съдържа данни за имотите, заявени за участие в споразумението, както и за имотите по чл. 37в, ал. 3, т. 2 от ЗСПЗЗ.

Забележка: Когато в случаите по чл. 37в, ал. 10 от ЗСПЗЗ представителят на общината в комисията по чл. 37в, ал. 1 от ЗСПЗЗ изрази несъгласие за включване на имоти от общинския поземлен фонд в масиви за ползване, съответно за сключване на договори за тях, имотите се изключват от масивите.

Комисията изготвя справки и баланси за ползвателите и масивите за ползване от програмен продукт Cadis, които предоставя на участниците в процедурата.

V. Изготвяне на споразумение.

Целта на споразумението по чл. 37в е собствениците и ползвателите на земеделски земи в съответното землище да комасират (уедрят) обработваните от тях площи, като преразпределят собствените и ползвани на правно основание имоти, към които прибавят т. нар. „имоти – бели петна“, намиращи се в разпределените между участниците в споразумението масиви.

Забележка: В споразумението участват само ползватели, които са изплатили задълженията си по чл. 37в, ал. 7 и по чл. 34 от ЗСПЗЗ за земите по чл. 37в, ал. 3, т. 2 за предходните стопански години, както и задълженията си към държавния и общинския поземлен фонд.

Комисията по чл. 37в, ал. 1 от ЗСПЗЗ ръководи сключването на споразумение за създаване на масиви за ползване на земеделските земи във всяко землище, за което има подадени заявления за това. За целта председателят на комисията насрочва заседания на всички участници в процедурата, на които се предоставят с приемо-предавателен протокол материалите по т. IV, необходими за изготвяне на споразумението, дават се разяснения по процедурата и пр.

Заседанията на комисията се оповестяват чрез обяви в кметството и в сградата на общинската служба по земеделие, които се публикуват и на интернет страницата на общината и на съответната областна дирекция „Земеделие“. Заседанията са публични и на тях могат да присъстват представители на собствениците и на ползвателите и други заинтересувани лица.

За заседанията на комисията се съставя протокол.

В срок до 30 август участниците в процедурата сключват споразумение за ползване на масивите за предстоящата стопанска година по смисъла на § 2, т. 3 от допълнителните разпоредби на Закона за арендата в земеделието. Споразумението влиза в сила, при условие че обхваща не по-малко от две трети от общата площ на масивите за ползване, определени по реда на т. IV.

Участниците в споразумението могат да коригират представените от комисията граници на масивите с цел ползване на изключени площи, получени след сечението между картата на възстановената собственост или кадастралната карта и физическите блокове от цифровата ортофото карта (ЦОФК).

Споразумението се сключва по образец, утвърден от министъра на земеделието, и съдържа данни за комисията, участниците, разпределените им имоти или части от имоти, включително по чл. 37в, ал. 3, т. 2 от ЗСПЗЗ, и дължимото за тях рентно плащане. Неразделна част от споразумението е картата за разпределение на масивите за ползване. Споразумението и картата се подписват от всички участници (независимо дали споразумението обхваща цялата територия, определена за създаване на масиви за ползване по реда на т. IV, или две трети от нея), регистрират се в ОСЗ и се предоставят на председателя на комисията.

Забележка: Имотите, декларирани за ползване в реални граници, както и имотите с начин на трайно ползване – пасища, мери, ливади, не се включват в процедурата за създаване на масиви за ползване и не се разпределят като имоти по чл. 37в, ал. 3, т. 2 от ЗСПЗЗ.

В случаите когато е постигнато споразумение за общата площ на масивите в съответното землище или за две трети от нея, комисията проверява включени ли са в споразумението всички заинтересувани лица по данните от декларациите по чл. 69 и от заявленията по чл. 70, определени ли са в партидите на ползвателите по споразумението имотите по чл. 37в, ал. 3, т. 2 от ЗСПЗЗ, които се ползват без правно основание, както и спазени ли са условията и редът на същия закон за формиране и разпределение на масивите за ползване.

Комисията по чл. 37в, ал. 1 от ЗСПЗЗ изготвя проект на картата на масивите за ползване и на регистър към нея въз основа на представеното споразумение.

Регистърът съдържа данни за масивите за ползване, за ползвателите и за номерата на имотите по картата на възстановената собственост (идентификаторите по

кадастралната карта), за площта, категорията, начина на трайно ползване, правно основание на ползването, съответно за имотите по чл. 37в, ал. 3, т. 2 от ЗСПЗЗ.

Регистърът се прилага към споразумението и представлява неразделна част от него.

Общинската служба по земеделие в срок до **25 август** публикува обява за изготвените регистър и картата на ползването в кметството и в сградата на ОСЗ. Обявата се публикува и на интернет страницата на общината и на съответната областна дирекция „Земеделие“.

Промени в проектите на регистъра и картата могат да се правят в срок до **30 август** по инициатива на комисията или на заинтересуваните лица.

Забележка: Споразумението следва да се предава в SHP формат за приемане от Информационна система FERMA WIN. В сайта на СД „ИМКО-3” е указана структурата на предаваните данни.

Графичната част на проектите на споразумения трябва да отговаря на следните параметри:

Минимално разстояние между съседни точки в контурите – 0,00005 м.;

Минимална средна ширина на масива за ползване – 2,5 м.;

Минимален размер на „дупка“ в масив за ползване – 4 кв.м.;

Толеранс при изчисленията – 0,00005 м. .

При предаване на проектите на споразумения в общинските служби по земеделие тестовете ще включват и посочените параметри, а при неспазването им, проектът няма да може да се приеме и регистрира в Информационна система FERMA WIN.

Комисията по чл. 37в, ал. 1 от ЗСПЗЗ изготвя доклад до директора на областната дирекция „Земеделие“, в който подробно се описват всички данни и дейности, свързани с процедурата в съответното землище, и в който предлага на директора да бъде издадена заповед по реда на чл. 37в, ал. 4 от ЗСПЗЗ за одобряване на споразумението.

В срок до 1 октомври директорът на областната дирекция „Земеделие“ издава заповед по чл. 37в, ал. 4 от ЗСПЗЗ въз основа на доклада на комисията, с която одобрява сключеното споразумение, включително имотите по чл. 37в, ал. 3, т. 2 от ЗСПЗЗ, разпределени в границите на масивите съобразно споразумението.

Когато комисията установи, че споразумението не отговаря на изискванията на закона и правилника, уведомява участниците и определя разумен срок за отстраняване на нарушенията, в зависимост от техния характер.

Когато нарушенията не бъдат отстранени в срока, комисията подробно ги описва в доклада и след неговото одобрение от директора пристъпва към служебно разпределение на масивите за ползване.

В срок до 10 октомври заповедта по чл. 37в, ал. 4 от ЗСПЗЗ, ведно с приложенията, се обявяват в кметството и в сградата на общинската служба по земеделие и се публикуват на интернет страницата на общината и на съответната областна дирекция „Земеделие“.

Забележка: Влязлата в сила заповед по чл. 37в, ал. 4 от ЗСПЗЗ, с която е одобрено споразумението, е административен акт, който не поражда вещни права (право на собственост, право на ползване, ограничени вещни права) за участниците в споразумението върху масивите, респ. върху включените в тях имоти, поради което те нямат правната възможност да заменят или да отдават под наем разпределените масиви, сключвайки договори за замяна или за наем след издадената заповед.

VI. Служебно разпределение на масивите за ползване.

Комисията изготвя в срок до **15 септември** проект за служебно разпределение на масивите за ползване в следните случаи:

1. когато не се постигне споразумение или постигнатото споразумение е за площ, по-малка от две трети от общата площ на масивите в землището, или
2. за остатъка от масивите за ползване в землището, когато споразумението е сключено при условията на чл. 37в, ал. 2, изречение седмо от ЗСПЗЗ, или
3. когато споразумението не обхваща имотите по чл. 37в, ал. 3, т. 2 от ЗСПЗЗ.

Проектът за служебно разпределение се съставя по образец, одобрен от министъра на земеделието.

Комисията по чл. 37в, ал. 1 от ЗСПЗЗ изготвя проект на картата на масивите за ползване и на регистър към нея въз основа на разпределението.

Регистърът съдържа данни за масивите за ползване, за ползвателите и за номерата на имотите по картата на възстановената собственост (идентификаторите по кадастралната карта), за площта, категорията, начина на трайно ползване, правно основание на ползването, съответно за имотите по чл. 37в, ал. 3, т. 2.

Регистърът се прилага към разпределението и представлява неразделна част от него. Регистърът и картата на ползването се оповестяват в **срок до 20 септември**.

Промени в проектите на регистъра и картата могат да се правят в **срок до 25 септември** по инициатива на комисията или на заинтересуваните лица.

Комисията по чл. 37в, ал. 1 от ЗСПЗЗ изготвя доклад до директора на областната дирекция „Земеделие“, в който се описват всички данни и дейности, свързани с процедурата в съответното землище. В доклада комисията предлага на директора да издаде заповед по реда на чл. 37в, ал. 4 от ЗСПЗЗ за одобряване на разпределението.

В срок до 1 октомври директорът на областната дирекция „Земеделие“ издава заповед по чл. 37в, ал. 4 от ЗСПЗЗ въз основа на доклада на комисията, с която одобрява служебно разпределените масиви за ползване, включително имотите по чл. 37в, ал. 3, т. 2 от ЗСПЗЗ, полските пътища и напоителни канали, разпределени в границите на масивите.

В срок до 10 октомври заповедта по чл. 37в, ал. 4 от ЗСПЗЗ, ведно с приложенията, се обявяват в кметството и в сградата на общинската служба по земеделие и се публикуват на интернет страницата на общината и на съответната областна дирекция „Земеделие“.

Забележка: Влязлата в сила заповед по чл. 37в, ал. 4 от ЗСПЗЗ, с която е одобрено разпределението на масивите за ползване, е административен акт, който не поражда вещни права (право на собственост, право на ползване, ограничени вещни права) за участниците в споразумението върху масивите, респ. върху включените в тях имоти, поради което те нямат правната възможност да заменят или да отдават под наем разпределените масиви, сключвайки договори за замяна или за наем след издадената заповед.

VII. Включване на земи от държавния и общинския поземлен фонд в споразумението и разпределението.

Когато в разпределените масиви за ползване попадат земи от държавния и общинския поземлен фонд, които не могат да се обособят в самостоятелни масиви и

за които преди издаването на заповедта по чл. 37в, ал. 4 от ЗСПЗЗ не са сключени договори за наем или за аренда, то имотите могат да бъдат предоставени на ползвателите на съответните масиви по тяхно искане със заповед на министъра на земеделието или на оправомощено от него лице, съответно на кмета на общината. В тези случаи комисията по чл. 37в, ал. 1 от ЗСПЗЗ предоставя списък със съответните имоти на министъра на земеделието или на оправомощено от него лице, съответно кмета на общината, а ползвателите отправят искане до компетентния орган за сключване на договор.

Договорът се сключва за едногодишно ползване след заплащане на високата сума между най-високата тръжна цена, на която са сключени договорите за землището за земите от държавния поземлен фонд за годината и размера на средното годишно рентно плащане за землището в общината.

Забележка: Имотите от държавния и общинския поземлен фонд, попадащи в разпределените масиви за ползване, не се включват в заповедта по чл. 37в, ал. 4 от ЗСПЗЗ като имоти по чл. 37в, ал. 2 т. 3, защото правното основание за тяхното ползване са сключените за тях договори по реда на чл. 37в, ал. 10 от ЗСПЗЗ.

Областната дирекция „Земеделие“ и/или комисията по чл. 37в, ал. 1 от ЗСПЗЗ проследяват дали при сключване на договорите по реда на чл. 37в, ал. 10 от ЗСПЗЗ за имотите от общинския поземлен фонд, включени в списъка, за които ползвателите на съответните масиви са изразили искане за тяхното ползване по реда на чл. 37в, ал. 10 от ЗСПЗЗ, е записано като правно основание разпоредбата на чл. 37в, ал. 10 от ЗСПЗЗ, както и дали общината е включила същите имоти в търгове за отдаването им под наем или аренда.

VIII. Включване в масивите за ползване на проектираните в плана за земеразделяне полски пътища и на напоителни канали, които не функционират, попадащи в масиви за ползване на съответния ползвател.

1. С разпоредбата на чл. 37в, ал. 4 от ЗСПЗЗ се допуска в масивите за ползване да се включват и проектираните в плана за земеразделяне полски пътища и отразените в плана за земеразделяне, в картата на съществуващи и възстановими стари граници и в картата на възстановената собственост напоителни канали, които не функционират, попадащи в масиви за ползване на съответния ползвател.

След влизането в сила на заповедта по чл. 37в, ал. 4 от ЗСПЗЗ, ползвателят на съответния масив може да подаде заявление до председателя на комисията по чл. 37в, ал. 1 от ЗСПЗЗ за предоставяне на:

1. проектираните в плана за земеразделяне полски пътища, които не са необходими за осигуряване на пътен достъп до имотите;
2. напоителни канали, които не функционират.

Въз основа на подадените заявления по т. 1, директорът на областната дирекция „Земеделие“ подава искане до общинския съвет за предоставяне на имотите – полски пътища, по реда на чл. 37в, ал. 16 от ЗСПЗЗ.

Общинският съвет приема решение в едномесечен срок от подаване на искането. В 7-дневен срок от влизането в сила на решението кметът издава заповед, която се публикува на интернет страницата на общината. В едномесечен срок от издаване на заповедта ползвателите внасят по банкова сметка на общината сумата за определените за ползване полски пътища и сключват договори за съответната стопанска година с кмета на общината.

Когато в едномесечен срок от искането общинският съвет не е приел решение, директорът на областната дирекция „Земеделие“ определя със заповед цена на

имотите – полски пътища, в размер на средното годишно рентно плащане за земището. Заповедта се обявява в кметството и в сградата на общинската служба по земеделие и се публикува на интернет страницата на общината и на съответната областна дирекция „Земеделие“. Въз основа на заповедта ползвателите внасят сумата по банкова сметка на общината в едномесечен срок от издаването ѝ.

Въз основа на подадените заявления по т. 2, директорът на областната дирекция „Земеделие“ подава искане до собственика на съоръжението за предоставяне на напоителни канали, които не функционират.

В едномесечен срок от получаването на искането собственикът на съоръжението:

1. представя на директора на областната дирекция „Земеделие“ писмено съгласие, към което прилага документ, удостоверяващ, че напоителните канали не функционират, и

2. отправя предложение до ползвателя на масива за сключване на договор за имота.

В едномесечен срок от получаването на предложението ползвателите сключват договори за съответната стопанска година със собственика на съоръжението и заплащат сумата за ползване на напоителните канали.

Ползвателите на предоставените по гореописания ред полски пътища и напоителни канали могат да кандидатстват за подпомагане по реда на Закона за подпомагане на земеделските производители (ЗПЗП), при условие че е извършено плащане в 3-месечен срок от възникването на правното основание за ползване на имотите.

Правното основание за ползване на полските пътища и напоителни канали, респ. за кандидатстване за подпомагане, са сключените договори с кмета на общината или със собственика на напоителното съоръжение, или заповедта на директора на областната дирекция „Земеделие“ по чл. 37в, ал. 16 от ЗСПЗЗ.

Забележка: В случай че общинският съвет е взел решение, с което отказва да предостави полските пътища на ползвателите на съответните масиви, то директорът на областната дирекция „Земеделие“ не следва да издава заповед на основание чл. 37в, ал. 4 от ЗСПЗЗ за предоставяне на полските пътища на ползвателите на съответните масиви.

Задължение за ползвателя, на когото са предоставени полските пътища в масива, е да осигури достъп до имотите, декларирани и заявени за ползване в реални граници през следващата стопанска година.

2. В правомощията на държавните предприятия по чл. 163 от Закона за горите е вменено задължение с разпоредбата на чл. 37в, ал. 18 от ЗСПЗЗ (ДВ, бр. 13 от 2021 г.), в срок до 25 юли, да предоставят на областните дирекции „Земеделие“ и на общинските съвети списък по земища на поземлените имоти в горски територии, в които през следващата стопанска година ще се извършват дейности по Закона за горите и Закона за лова и опазване на дивеча.

Въз основа на списъка по чл. 37в, ал. 18 от ЗСПЗЗ, комисията по чл. 37в, ал. 1 от ЗСПЗЗ има задължение да определя имотите - полски пътища, които през следващата стопанска година ще осигуряват достъп до съответните поземлени имоти в горски територии за извършване на дейностите по Закона за горите и Закона за лова и опазване на дивеча, както и да уведоми писмено за това съответното държавно предприятие по чл. 163 от Закона за горите.

Лицата, които ползват имотите - полски пътища, определени по реда на по чл. 37в, ал. 19 от ЗСПЗЗ, са длъжни за своя сметка да отстранят всички повреди на имотите, настъпили в резултат на дейността им.

Средствата, събрани по реда на чл. 37в, ал. 16 от ЗСПЗЗ, както и от наложените глоби и имуществени санкции по чл. 38, ал. 2 и 3 от ЗСПЗЗ, постъпили по сметка на общината, се разходват по заповед на кмета на общината за трасиране и поддържане на полските пътища, както и за почистване на самозалесили се земеделски имоти, общинска собственост.

Забележка: Полските пътища, определени по реда на чл. 37в, ал. 19 от ЗСПЗЗ, които през съответната стопанска година осигуряват достъп до съответните поземлени имоти в горски територии за извършване на дейностите по Закона за горите и Закона за лова и опазване на дивеча, както и пътищата, попадащи в масивите, за които има информация, че се ползват като такива, не се включват в искането до общинския съвет и в заповедта по чл. 37в, ал. 16 от ЗСПЗЗ.

IX. Плащане на сумите за ползваните земи по чл. 37в, ал. 3, т. 2 от ЗСПЗЗ, съгласно заповедта по чл. 37в, ал. 4 от ЗСПЗЗ.

Лицата, на които със заповедта по чл. 37в, ал. 4 от ЗСПЗЗ са определени земите по чл. 37в, ал. 3, т. 2, внасят по сметка за чужди средства на съответната областна дирекция „Земеделие“ сума в размер на средното годишно рентно плащане за землището в срок до три месеца от публикуване на заповедта, съгласно чл. 37в, ал. 5 от ЗСПЗЗ.

Когато в определения в чл. 37в, ал. 7 от ЗСПЗЗ тримесечен срок от публикуване на заповедта по чл. 37в, ал. 4 от ЗСПЗЗ, дължимата сума не е платена, директорът на областната дирекция „Земеделие“ издава заповед за заплащане на трикратния размер на средното годишно рентно плащане за землището. В 7-дневен срок от получаване на заповедта за заплащане на трикратния размер, ползвателите превеждат сумите по сметка на съответната областна дирекция „Земеделие“.